

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hivatalos kiadásban átvéve.
Egy évre ..... 12 h.
Egy évre ..... 10 h.
Egy évre ..... 8 h.
Egy évre ..... 6 h.
Egy évre ..... 4 h.
Egy évre ..... 2 h.
Egy évre ..... 1 h.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hófény
éjszaka után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallógyi Dezső-utca 12.
A szerkesztőség kéziratok vételére
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetőik a kiadó
hivatalához fordulandók.

XIII. évfolyam 133. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 június 12.

Ujra támadnak az olaszok.

Keleti és délkeleti harctér. Budapest, június 11. (Hivatalos.)
Változatlan.

Olasz harctér. Budapest, június 11. (Hivatalos.) A hatodik olasz hadseregnek a Hét község fensikjén és a Sugana-völgyben egy idő óta várt támadása megkezdődött. Több napos gondos tűzérési előkészítés után az ellenség tegnap az Asiago és a Brenta közötti arcvonalon harcra vetette gyalogságát.

Asiagótól északnyugatra nagy áldozatokkal sikerült az olaszoknak árkaikba benyomulniok, estére teljesen kivetették az ellenséget. Különösen makacs viaskodás folyt a Casara Bebiónál, a Monte Forno területén, a hol az olaszok rohama stájer csapatok vitézségén zúzódott össze.

A Sugana-völgyben ágyutüzünkben, illetőleg közelharcban az ellenség összes támadásai meghiúsultak.

Repülőink két olasz repülőgépet lelőttek.

Az Isonzó mentén nem volt különös esemény.

A vesérkar főnöke.

A francia kamara és szenátus együttes ülése.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Ribot miniszterelnök a kamarát és a szenátust együttes nemzetgyűlésre hivta össze Versaillesbe, hogy meghallgassa a kormány titkos jelentéseit. Viviani ezen a gyűlésen fog beszámolni Amerika várható fegyveres segítségéről.

Orosz pümkösdre lázongást várnak Oroszországban.

Rabolnak a katonák.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A napokban 1100 orosz anarkista fekete zászlókkal négy isben vonult végig Pétervár utcáin. Kiseb lázongásokon, néhány lövöldözésen kívül egyéb nem történt, nagyobb savargást és lázongást orosz pümkösdre várnak. Kiebben a frontról jövő mintegy 3000 katona kirabolta a várost.

Gróf Esterházy miniszteriuma.

Az egész ország lázas érdeklődéssel kíséri gróf Esterházy Móric miniszterelnök kabinetalkitái híreit. Vasárnap este budapesti tudóstónk táviratban arról értesített, hogy Az Est és Az Újság kirakataiban a következő miniszteri lista jelent meg:

Miniszterelnök és belügy: gróf Esterházy Móric.

Kereskedelem: Gratz Gusztáv.

Pénzügy: Földes Béla.

Igazságügy: Simonyi-Semadam Sándor.

Honvédelem: Szurmay Sándor.

Földmivvelésügy: gróf Serényi Béla.

Vallásügy: gróf Zichy János.

Ő Felsége személye körüli miniszter: gróf Zichy Aladár.

Népjóléti miniszter: Vázsonyi Vilmos.

Közlekedésügy: gróf Batthyány Tivadar.

Közélelmezési miniszter: Sereényi József.

Atmeneti ügyek minisztere: gróf Károly Mihály.

Tegnap délután másik táviratunk érkezett budapesti tudósítónktól, mely cáfolja az előző listát. A távirat a következő:

Megcáfolják, hogy Zichy János és Zichy Aladár grófok, Sereényi József, Gratz Gusztáv, Simonyi-Semadam Sándor, gróf Serényi Béla miniszterek lennének. Bizonyos, hogy Mezőssy Béla elvállalta a földmivvelésügyet, Szurmay Sándor honvédelmi miniszter marad. Vázsonyinak tetszésére bízták, hogy válasszon az igazságügyi és népjóléti miniszterium között. Esterházy kijelentette, hogy este Béca utasít, hogy jelentést tegyen a királynak. A miniszterelnök délelőtt felkereste a szociálista vezéréket, megismertette választójogi programját, melyet a szociálista vezeték el-

Nyári újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, báronyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok. Uj modellek: Blousok, kabátok, köppený és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, köntények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb costumók és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

fogadtak. Lovász Mártonnak felkínálták a miniszterelnökségi sajtóosztály főnökségét államtitkári címmel, de nem vállalta el.

A kabinetalakítás hírei.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Gróf Esterházy Mórénak designált miniszterelnök tovább folytatja a kabinetalakításra vonatkozó munkáitokat s ezek eredménye alapján azt a reményét fejezte ki, hogy már a közel órákban előterjeszheti a királynak az új kabinet névsorát.

A választójogi reform ügyére kedvezőnek és nagy fontosságúnak mutatkozik az a körülmény, hogy gróf Esterházy Mórénak ma délután személyesen kereste fel a szociálisták körhelyiségét, ahol hosszabb tanácskozást folytatott.

Vállal-e miniszterséget gróf Károlyi?

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Gróf Károlyi Mihály kihallgatásáról azt írja egyik esti újság, hogy gróf Károlyi volt ugyan Bécsben, de kihallgatáson nem jelent meg a király előtt, hanem csak gróf Czernin külügyminiszterrel tanácskozott. — Ezzel szemben a Magyarország azt írja, hogy gróf Károlyi Mihályt a király másfél óráig tartó kihallgatáson fogadta. A Bécből visszaérkező gróf Károlyi Mihály egy újságíróknak ama kérdésére, hogy vállal-e tárcát, így felelt:

— Azt hiszem, igen.

Gróf Esterházy új pártot alakít.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Egyik esti újság írja: Gróf Esterházy Mórénak miniszterelnöknek az a szándéka, hogy új hatalmas pártot alakít, amely nem főleg közjogi politikát fog folytatni, hanem katonai és gazdasági téren fogja kielégíteni az évtizedek óta hangoztatott nemzeti kívánalmakat. Ebbe a nagy pártba elsőnek gróf Esterházy Mórénak az Apponyi-pártot akarja magyarnai.

Apponyi belügyminiszter?

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Az Apponyi pártban mindinkább meg erősödik az a kívánság, hogy gróf Apponyi Albert legyen az új kormány belügyminisztere.

Návay a Ház elnöke.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A Presse megerősíti a hírt, hogy a képviselőház elnöke Návay Lajos lesz.

A képviselőház 20-án összeül.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház első ülését a hó 20-án tartja, amikor a választójogi reform előkészítésére parlamenti bizottságot fognak választani. A reformtervezet előkészítése véget ért után a Házat elnapolják.

Gróf Esterházy a szociálistáknál.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Gróf Esterházy Mórénak miniszterelnök ma délután felkereste a szociálisták Kontinental körhelyiségét, ahol hosszas tanácskozást folytatott a vezető emberekkel.

Gróf Esterházy, gróf Apponyi elutaztak Bécsbe.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Esterházy az újságíróknak kijelentette, hogy ma esti érkezésük nem merültek fel nehézségek. Éjjel Bécsbe utazik, részletekről egyelőre nem nyilatkozhatik.

A ma esti bécsi vonatához szalonkocsit

csatoltak a miniszterelnök részére, aki gróf Apponyi Alberttel együtt utazott Bécsbe.

Esterházy Bécsben.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelenik: Gróf Esterházy ma este 10 órakor Bécsbe utazott s holnap kihallgatáson fog megjelenni a királynál.

A nagy offenzíva Flandriában.

Berlin, június 11. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Együtt harcolt.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregét. A Duinak szakasában, Nieuportnál és Yperatól keletre tegnap a tűzérési tevékenység időnkint jelentősen erősödött. Estefelé a Wytschatectól és a Messinesctől keletre fekvő harcterületen is fokozódott a tűz. Éjjel erős tűzérési rajtaütés nyomán Hollabeketól és Vambeketól nyugatra angol századok vonalaink ellen előrenyomultak. Viassavarták őket.

A Douvetól délre az angoloknak a Varnatontól nyugatra fekvő fegyvergyár ellen intézett támadásai megblusultak.

A labassai csatona két oldalán és a Scarpe déli partján Festhubertnél, Loosnál és Monchynál később angol támadások véghezvitelét megsemmisítő tüstínkkel meguka-

dályoztuk. A Labasse—bethuene i ut mentén Vermellestől északkeletre és Hulluohnál visszavertünk felderítő ellenséges előretöréseket.

A német trónörökös hadseregét. A Chemin des Dames-on Coraytól nyugatra keletporosz és nyugatporosz ezredék rohamcsoportjai meglepetészerűen többször betörték a franciák árkaiba. A megszálló őrséget, amennyiben meg nem menekült lesterítették, a többit foglyul ejtették. Az itt megindult élénk tűz kiterjedt a szomszédos saszokkra is, különben azonban csakély maradt.

Albrecht württembergi herceg hadseregét. Nincs újság.

Macedóniai front.

A Vardar két partján és a Doiran-tónál bolgár csapatok sikeres ütközeteket vívtak.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Nem lesz orosz offenzíva.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A francia újságok megállapítják, hogy a katonai atassék már mind visszaérkeztek Bruszilov főhadiszállásáról s visszatérésükkel egyidejűleg az oroszok által hirdetett offenzíváról mindenki elhallgatott.

A kronstadti forradalmárok ultimátuma.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A kronstadti munkás és katonatanács kijelentette, hogy elismeri az ideiglenes kormányt, de csak abban az esetben, ha a kormány a lehető leggyorsabban minden hatalmat átenged a munkás és katonatanácsnak. Ennek a határozatnak ultimátumjellege van az eddigi oportunistikus módszerrel szemben.

Orosz szociálisták az offenzíva ellen.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Az orosz szociális pártszervezetek az összes orosz szociálista lapok tiltakoznak még a gondolata ellen is annak, hogy Oroszország offenzívát kezdjen.

Bukik az orosz kormány.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A jövő héten az orosz kormány általános bukására számítanak. Azt hiszik, hogy teljes szociális kormány fog következni.

Elsúlyoztett francia cirkáló.

19600 tonna.

Budapest, június 11. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség az admirális következő jelentését közli: Az Atlanti Óceánra a tenger-alattjárók 19.500 tonnát súlyoztattak el, köztük több felfegyverzett angol gőzöst és egy 4000 tonnás francia segédcirkálót.

József főherceg

az Aldoatkésztség szobor felavatásán.

Előkészületek a vasárnapi ünnepségre.

Már csak napok válsztanak el az Aldoatkésztség szobor felavatási ünnepélyétől, amely mindjobban kiró abból a helyi keretből, amelyben tervezetett a országos ünnepséggé nővi ki magát.

Képviselve lesz az ünnepségen a koronás király, valamint személyes megjelenésével emeli az ünnepély fényét az uralkodó család egyik kiváló tagja: József királyi herceg.

Tegnap délelőtt József kir. herceg ismételtén távirathoz értesítette Rimler Károly polgármestert, hogy feltétlenül jelen lesz az Isonzó örök felavatási ünnepélyén és pedig vasárnap, június 17-én reggel 9 órakor érkezik Nagyváradra gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök palotájába száll.

A különböző katonai küldöttségek egy része már szombaton megérkezik, de az ünnepségek napja előtti éjjel is érkeznek magas rangú katonai személyiségek és katonai küldöttségek.

A vendégek fogadtatásáról és elszállásolásáról a város és a szoborbizottság fogadó bizottsága gondoskodik.

Mindazonk, akik kerületi küldöttségekhez nem csatlakoznak és az ünnepélyt a korláton belül óhajtsák végig nézni, személyesen vagy telefonon jelentsék be ezen szándékukat a szoborbizottság irodájában (Városháza, II. emelet 23. sz., telefon szám 121.), mert csak korlátozott számban áll hely rendelkezésre.

A négyesületek elnököinek értekezlete.

A szoborbizottság elhatározásából Rimler Károly polgármester, elnök, vasárnap délelőtt fél 12 órakor értekezletre hívta össze a nagyváradai különböző négyesületek elnökeit, akik mindannyian megjelentek.

Rimler Károly üdvözölte a megjelenteket. Mikor a jótékony női egyesületek vezetőit ide hívják — ugymond — mindig a jótékonyág érdekében való közreműködésüket kérik. Csak a cím más, de a cél mindig ugyanez. Ez utal arra kéri a megjelent hölgyeket, hogy úgy maguk, mint a vezetőség alatt álló egyesületek tagjai az Aldoatkésztség szobrának felavatása alkalmából a esent cél érdekében munkálkodjanak közre. Ezután bemutatották a hölgyeknek azt a esí nos levelezőlapot, amely a szobrot ábrázolja a a melyből a 4. honvid pótzássalal 25000 darabot ajánlott fel előállítására a szobor alap javára. Arra kéri a bizottság a hölgyeket, hogy vállalják el a levelezőlapok egy részének előállítását, valamint eszközöljék a templomi gyűjtéseket és az éropikkelyek, valamint az Emlék lap árusítását. Jól tudja a bizottság, hogy csak akkor várható siker, ha ezeknél a hölgyek közreműködnek. Ebben a nagy munkában legyenek segélyére a szoborbizottságnak.

Mivel a megjelent elnökök készségüket

jelentették ki a közreműködésre, a a siker csakakkor biztosítható, ha egy kézbe fut össze az intézkedés, a hölgyek akciójának vezetésére Pally Lajorné urnót kérték fel.

Ezzel az értekezlet véget ért tulajdonképpen, de a jelenvolt hölgyek azonnal megbeszéltek egy a Lévy Sándor főhadnagy által felajánlott levelező lapok, valamint a pikkelyek és Emlék lap árusításának keresztviteli módzatait, felosztották az egyes árubédékat az egyes egyesületek között, valamint beosztották az egyes templomoknál eszközölködő gyűjtésnél résztvevőket.

A szoborbizottság ma, kedden délután 5 órakor ülést tart a városházán; —

a fogadó és elszállásolási bizottság pedig esztörtökön délután 4 órakor tart ülést a városház bizottsági termében.

A szobor javára a következő adományok folytak be:

Rosenfeld és Klein 20, Ifj. Tóth Lajos és családja 50, Papp Dezső 50, Kolláti Károly 2, Munk és Schönberger 250, Boros Jenő 100, Novomeszky Imre 100, Gerő és Spitzer 50, Zuckermann Salamon 50, Spitzer Sámuel és fia 100, Spitzer és Lengyel 100, Keller és Deutsch 50, Stern József 20, Fuchs testvérek utóda 200, Frisch Adolf 30, Schönfeld Lajorné 30, Schön Hermann 30, Stern S. Endre 20, Hungária featékgyár r. t. 10, Neuänder és Weiss 10, Deutsch Ignác 20, Zauderer és Róth 10, Molnár és Lantmann 10, Löwbeer Géza 5, Spitzer Israel és társa 20, Kálmán József 50, Aniberg és Valdner 10, Andrányi Károly és fiai 200, Faludi Elek 10, dr. Erlter Mór és családja 50, Ravaszdy Barna 20 korona.

Hajszja az ináncsi ékszerlovaj után.

A rendőrség és csendőrség együttes munkája.

Sorozatos betörések a szomszédos községekben.

Vasárnap megemlékeztünk arról a nagy ékszerlopásról, amely Markovits Kálmán kastélyában történt 7-én éjjel. A csendőrség nyomozásának megkönnyítése végett Nagyváradról kimentek a helyszínre a bűnügyi osztály beavált nyomozói: Ehrlich Imre fogalmazó, Vass Károly és Bott György detektívek. Megtekintették a lopás esínhelyét és összegyűjtöttek az adatokat, melyek a további nyomozáshoz szükségesek. Pozitív eredményt ugyan még nem értek el, azonban a tettesnek már nyomában vannak.

A nagyváradai rendőrség nyomozói Bujdosó Imre esíncsi járásörmester közreműködésével vezették a nyomozást. Megállapították, hogy a tettes a hatalmas és igen esépfekvésű kastély délkeleti szárnyában levő egyik vendégszobának esíllésés végeit nyitva levő ablakán másrtak be. Ebben és a szomszédos vendégszobában nyitott helyen állot-

tak az igen értékes, antik ékszerek, amelyeket a tolvaj összeszedve távozott, ahol jött: az ablakon keresztül.

A lopás elkövetése után, este fél 10 óra tájban az uradalmi esícsz a néptelen utcán találkozott egy gyanúsán szempolygó alakkal. Megállott, szemügyre vette, majd meggyorsította lépéseit, a üldözőbe vette a szintén hosszú léptekkel tovabaktató idegent. Ez látva, hogy üldözik, gyors futásnak esírt a néhány pillanat múlva eltűnt az éj sötétjében.

Igy ért a betörő a Templom utcába, ahol egy Maxim Tógyer nevű parasztember találkozott vele. Ez is gyanút fogott és üldözni kezdte a rohanó alakot, aki beugrott a templom kertjébe. Maxim Tógyer utána vetette magát a rövid hajaza után utólérve, gáncsot vetett neki, úgy hogy az idegen elvágódott a földön. Csakhogy most — hogy hogynem — a paraszt ljeft meg a ahelyett, hogy elfogta volna a gyanús alakot, futni engedte.

A betörő azonban menekülés közben elvesztette kalapját: esírtte posztókalap, iparosnak mutatja gardáját. Az üldözők is ennek vélik hosszú, bő nadrágja után is.

A nyomozás megállapította, hogy a tolvaj még azon az éjjel tovább ment az egy órai járásra levő Cséffára, ahol Markovits László portájáról egy esalmakalapot (kalapra volt főként szüksége) és vasvillát lopott el. De a szalmakalappal nem igen lehetett megelégedve, mert tovább menve a Varga Károly istállóját kereste fel, ahonnan egy esíki lecsapott esízü fekete posztókalapot vett magához. A szalmakalapot, amelyet esíbb lopott, az istállóban hagyta. Ugyanez éjjel az ugyanez Cséffán lakó Farkas Alberthez is betört, innen egy barna kormos kabátot és egy börtánkát (talán az ékszerek részére) lopott el.

A betörő nem Ináncson kezdte el operációt, hanem már esíző éjjel a lassú körjegyző lakásába is betört. A folyosó ablakának üvegét esíelte ki, ezen keresztül mászott be a folyosóra, innen az ide nyitló ajtón keresztül a jegyző dolgozószobájába ment a néhány esíz korona értékű ékszereműt esíedt össze az írósztal fiókjából. A jegyző, aki a szomszéd szobában aludt, a zajra felébredt és megriasztotta a betörőt, akit sikerült elriasztani.

Ehrlich fogalmazó megállapította, hogy a betörő 20—30 éves, magas, erős testalkatú iparos kinésű ember, pantaló nadrágot, barna kormos kabátot és fekete posztó kalapot visel, esítelleg oldalán barna irattáskát is hord magával.

A nyomozás folyik, az összes csendőrső emberek folytatják a hajszát a vakmerő betörő után.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi fizlet 14—69.

Arany János emlékezete

a régészeti egyletben.

A régészeti egylet közgyűlése.

Vasárnap délután tartotta évi közgyűlést a Biharvármegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet a vármezeje szék házában dr. Karácsonyi János o. püspök elnöklése alatt. A közgyűlésen érdeklődők is nagy számban jelentek meg. Ott voltak: Grócs Béla megyeprepost, dr. Kollányi Ferenc jéki pát, dr. Vucskics Gyula prépost kanonok, dr. Némethy Gyula o. kanonok, Sametka L. Odon igazgató, dr. Bosóky Alajos, dr. Thury Kálmán az ügyvédi kamara elnöke, dr. Erdényi Kálmán teológiai tanár, tábori lelkész, Vassdy Lajos főfelügyelő, Gécsy Lajos, dr. Gyöngyössi István, dr. Buday Gyula, ur Lutter Nándor, jogakadémiai tanárok, Mikusev József, Vidovits Béla, Erdényi Olivér, Szablander Károly, Vucskics Jenő, Jancsó Lajos stb.

A közgyűlést dr. Karácsonyi János elnök szép beszéddel nyitotta meg. Megemlékezett arról, hogy Bihar hős fiait nemrég dicserő meg a hadvezetőség emiatt, mert az Isonzáni megvédtek hazánkat, s ha még nem volna történelmi egyletünk, ma kellene megalkotni, hogy megörökítse és feljegyezze a hőök emlékét. Annál inkább kell igyekezni azon, hogy nagyobb tevékenységet fejlessen ki egyletünk majd a hátköber, hogy összegyűjthessük a harctéri emlékeket, feljegyezzük a hőök tetteit. Azon reményben, hogy erre az egylet képes lesz a hátkör után, a közgyűlést megnyitom. Bejelentette az elnök, hogy a mai gyűlést Arany emlékének szenteli az egylet és felkérte H. Fekete Pétert felolvasásra magtar-tására.

Ezután H. Fekete Péter igazgató tartotta meg értékes felolvasását Arany János szalonai jegyzőségének emlékeiről, amiket a nagyszalonai levéltárban gyűjtött össze. Be mutatta azokat az eredeti kópékat, melyeket Arany írt, mikor még mint szerény másodjegyű működött Szalonán. Arany kópéit nem nagyon becsülte meg Nagy-szalonta s ma már csak kevés emléke van Arany működésének, körülbelül 180 darab eredeti kópé maradt a nagy magyar költőnek ebből az időből. De a megmaradt emlékek is nagyon értékesek, s jellemzők a költő gondos munkájára. Van itt egy lópszusz, melyet a költő Nagy János „becsülte” polgár pejlőváról állított ki. Minden írás igen szép, gyönyör betűvel van írva, ugyasintén az a kérvény is, melyet Arany Nagyvárad „deák” püspökének, báró Bémer Lászlóhoz írt Nagyszalonai tüvésszujtotta lakosaira nevében. A közgyűlés nagy tisztelettel fogadta és megtapsolta a nagy tanulmányt megírt felolvasást.

Ezután Karácsonyi János tartotta meg előadását arról, honnan vette és hogyan alakította át Arany János a Szent-Lászlóról szóló költői elbeszélést?

Magá Arany adta egykoron a tanácsot költőbarátainak: Költő, hazudj, de rejtsd ne fogszalak. Tudjuk nagyon jól, hogy ő élte a költői szabadsággal, tudjuk, hogy sokszor csak úgy tudja a költő hivatását teljesíteni, ha a történelmi valót átalakítja, az időben egymástól sokszor távolos adatok összerakásával tudja megalkotni a művészi szépet.

Csak azért akarom tehát Szent Lászlóról szóló költői elbeszélést a valódi eseménye

összehasonlítani, hogy az összehasonlításból a történelmi okait, a XIV. századbéli igaz állápotokat a legjobban megérthetjük.

Első kérdés, honnan vette Arany elbeszélése a megvált? Erre ma nagyon könnyű megfelelni, hogy a dubniczi krónikából, de mivel ezt csak 1884-ben nyomatták ki, Arany pedig már 1847-ben, vagy 1848. elején elkészítette és Toldi estésjébe beleszította elbeszélését, hogy jutott ő ahhoz a dubniczi krónikában elbeszélés dologhoz?

A dubniczi krónikát a nemzeti múzeum 1826-ban kapta ajándékba. Ott olvasta ezt Podhraczký József híres történész és 1888-ban kiadván a budai krónikát, abba a dubniczi krónikából beleszította a székelyek 1345-iki harcát a tatárokkal. Ugyancsak Podhraczký írta meg a kiadta a Szent László királyról szóló mondókat is és kiadvatta azt 1836-ban. De honnan jutott ezekhez Arany? Erre is könnyű megfelelni, mert hiszen ott lakott Szalonán két évig Szilágyi István, a híres történész. Ez szerezte be s adta Arany kezébe az új történelmi műveket, sőt jelzőbb költői alakításokat is.

Arany először is abban tért el a történelmi valótól, hogy Szent László még 1345-ban is egy tünteti fel, mintha sírjában nyugodnék, „Koporsója köfedelet nyomja mintegy három század”, ideje már egy-karvésé szőlőstetel a szék hazát”. Azonban Szent László testét 1192-ben kivették már koporsójából és fejét arany ereklyetartóba tették, többi csontjait pedig a templom egy oldalára helyezték. Ez oltárt azután márvány oszlopokkal és egyéb díszítésekkel felékesítették. A Ferenc rendi szerzetes, aki az 1345-iki eseményekről tudósított, nem is mondja, hogy Szent László teste a sírban ott volt, hanem csak azt, hogy míg a székelyek és tatárok harca tartott, Szent László fáját sem találták és mikor az örkanonok hosszan kereste, végre a sekrestyében találta meg azt az ereklyetartóban úgy ártadva, mintha valami rettenetes nagy küzdelemből érkezett volna meg.

Másodszor abban élt Arany a költői szabadsággal, hogy Szent Lászlót a nagy érc-lóra ülteti. Mindenesetre szép a költői gondolat, de a történelmi valót azt mutatja, hogy Szent László érc lovas szobra csak 45 évvel később készült. 1390-ben állították fel azt a régi székesegyház elé.

A harctéri vágtaás is gyönyörű költői szárnyalással van leírva a szöveggel: Egy ugrás a Kálvária 6: kilenc a Királyhágó. „Hallja kőme csattogását a vad székely és a csángó!” De itt még nagyobb szabadsággal élt a költő, mert úgy tünteti fel a dolgot, mintha a városi régi székesegyház a mai helyén állt volna. Innen természetesen először is a Kálvária hegyre kellett volna ugratni. Azonban a Kálvária hegyét akkori-ban nem Kálváriahegynek, hanem Szent-Péter hegyének nevezték. A Kálvária csak 1839-ben épült, tehát a Szent Péter hegyét csak azóta nevezték el Kálváriahegynek. De

ami még nagyobb önkény, a régi székesegyház bent a várban a mai Kálváriahegytől délkeletre állott. Viaszafelé kellett tehát ugratni Szent Lászlókat, ha a régi székesegyház teréről Erdélybe menteték a régi Szent Péterhegyet, a mostani Kálváriahegyet akarta volna átugratni.

Az eredeti kutforrás persze arról nem szól, de még kevésbé beszél a Moldvában lakó csángókról, mert hiszen 1845-ben még Moldvaország sem alakult meg, a csángók pedig csak 1439-ben futottak oda, hanem azért volt költő Arany, hogy ilyen szabadsággal éljen. Tehát a Szent Lászlóról szóló költői elbeszélés csakugyan olyan, mint az Arany más helyütt kifejezte: nem valóság, hanem annak égi misa. De azért mi köze-nettel tartozunk Arany-nak, hogy a régi dala-időket felelevenítette s a nemzeti hőalakjának megújulásával felélesztette a szeretetet, a bizalmat a magyar nemest nagy múltja iránt.

A nagyérdemű előadás mindvégig lakította a hallgatóság figyelmét s a végén megtapsolták a tudós előadót.

Horváth Jenő dr. b. tükár olvasta fel azután a tükári jelentést. Elmondta, hogy nagy károkat szenvedett a múzeum a tavalyi jégveréssel, mely bevarta az ablakokat, megrom-gátta a fedelét, úgy hogy a különben is szükséges javítások ma már 60000 koronába kerülhetnek. Azért is nem lehet megváltani a múzeumot a közönség előtt.

Középső Kálmán múzeumról terjesztette elő azután jelentését a múzeum örven-dtes gyarapodásáról régészeti és néprajsi tárgyakkal és képekkel.

A számvizsgálók jelentésének felolvasása és a pénztárnoknak a felmentvény magadása után jelentette az elnök, hogy az egyesület régi tükári, Paszkei Ferenc teológiai tanár zilahai plébánosává neveztetve ki, a tükári állás megüresedett. Paszkei Ferencnek jegyzőkönyvileg mondott köszönetet a közgyűlés s azután dr. Horváth Jenő jogakadémiai titkár választotta tükárrá egyhangúlag s a Lajos Lajos halálával megüresedett választmányi tagságra Madrigy István kir. ügyészt választotta meg.

Apróbb ügyek elintézésé után a gyűlés véget ért.

10000 kor. hadikölesönt jegyzett a Szigligeti Társaság.

Választmányi ülés.

A Szigligeti Társaság vasárnap délelőtt választmányi ülést tartott, amelyen Sas Ede elnököl a választmányi tagjai a legnagyobb érdeklődéssel árták el a Társaság ügyét iránt. Ott voltak dr. Adorján Ármia, dr. Krüger Aladár alelnökök, Kocsán János főtitkár, továbbá Komáry Gyula, Nagy Vilmos, Pasztor Ferenc, Láng József, dr. Vár-nai Ferenc, Báthory Ferenc, Bodnár János, dr. Páló János, Dutka Ákos, dr. Papp János, Noss Gusztáv, aki a jegyzőkönyvet vezette.

Sas Ede megnyitó szavában utalt a Társaságunk újalakulása óta elért szép sikerésre. A szakosztályok elnökeinek: Antal Sándornak, Karácsonyi Gézsának, Fehér Dávidnak különös érdemei mellett elismeréssel adózott. Pásztor Ferenc rendkívüli lelkiismeretességgel ártgólkodott a Társaság működésének sikere érdekében.

As elnök azután a hadikölesön ügyét terjesztette elő. A választmány dr. Papp János indítványára el is határozta, hogy csak-nem egész rendelkezésére álló tőkét: 10000 koronát hadikölesönbe fekteti, még pedig megosztva a jegyzést azon intézetek közt.

azok adományaikkal az egyesületet állandóan támogatják.

Elnárolták azt is, hogy az Aldozat-készítők szövetségének egy lemezét megvásárlják és a felavatás napján a Társaság az elnök vezetésével küldöttágitól képviselést magát. Megrendeli a Társaság a nagyszalontei Arany emlékegyesület egy plakettjét is.

Fontos tárgya volt még a gyűlésnek Szilágyi Béla elnöke is. Ennek elkészítésével a Társaság annak idején Somló Sándort bízta meg, a kitűnő író azonban megcsúszta munkája befejezésében a halál. A ma befejezetlen kéziratait összegyűjtve a Társaság rendelkezésére bocsátotta a választmány kérésére az irodalmi szakosztálynak, így a javaslatot annak befejezésére kiadta. Hasonlóképpen megbízták az irodalmi szakosztályt, hogy készítse el a nyári programot: a Társaság ugyanis két irodalmi napot kíván rendezni a vármegyében, egyet Nagyszalontán, a másikat Székelyhádon. Ősszel pedig elmenthető fogunk kiadni, amelybe dr. Papp János megírja a Társaságunk immár 25 éves történetét.

A haladó Nagyváradi egyik legfontosabb kulturális programja a közművelődési palota. Az erre vonatkozó törvény kidolgozására külön bizottságot küldtek ki, amelynek Sas Ede elnökségével dr. Adorján Árpád, dr. Küller Aladár, Kocsán János, Nesz Gyula, dr. Papp János, Antal Sándor, Péter Ferenc, dr. Namethy Gyula, Bodnár János, Kozáry Gyula, Dutka Ákos és Várnai Ferenc a tagjai.

Uj tegul felvették Pásztor Ferenc és Bihari Ákos ajánlatára Kálmán Andort, akiknek megkap egy egyfelvonásos került színre a Szilágyi színházban.

Tömegesen jelentkeznek a méhészek.

Hol találkoznak a méhészek?

A Tiszántúli Méhészegylet közgyűlése.

Vasárnap tartotta a Tiszántúli Méhészegylet rendezés havi gyűlését az egyület Tisza Kálmán-terti helyiségében. A legfontosabb bejelentés az volt, hogy az egyület tagjainak száma rohamosan nő, 688 tagot vettek fel a közgyűlésen s így ma a tagok száma 991. Kíváncsi, hogy a Bihar megyében működő 10 000 méhésztől hamarabb beiratkozzák, hogy az egyület hatékony működését tovább fejleszthesse. Ehhez azonban szükséges az is, hogy a rendkívüli háborús törvények alapján elrendelt és a korlátozás, hogy új együletet nem engedélyez a kormány, most már korrigáltassék, mert nemcsak értelemszerűen, de egyenesen akadály a fejlődésnek és gazdasági szervezkedésnek. A jelentkező ezredik tag különben jutalmat kap.

A közgyűlésen Cziffra Kálmán dr. főlegyen elnököl.

Jelen voltak: Niedermann Antal ügyvezető igazgató, Gresinczy Antal kanonok, elnök, Trassa Lajos ny. esperes, Hegedűs Károly dr. máv. titkár, Takács Gyula máv. mérnök, titkár, ifj. Bally István jegyző, Martiny Zoltán, Szilágyi Béla pásztor, Zsuzsanna József háznagy, Nemes Győző méhésztanár, s igen sok vidéki tag.

Jegyzőnek ifj. Bally István pt. s. titkár választották meg, ő lett az ellenőr is.

A választmányt így egészítették ki: Haraszthy Endre, a Hangya társaság főnöke, Nagyváradi, Kardos János t. titkár és Kassa József ny. tanító (Báttony), Guseó Ferenc adóhivatali főosztályi Makó, Szarvaski Viktor g. kath. iskola Hosszupályi.

A közgyűlés 10 tag után jutalmat ad a gyűlésnek, méhészkönyvet: Bessenádi könyvet, Besseney füzetet, 600 Valló-könyvet s Ambrózy könyvet. Ezeket kedvesmánya Áron is megszerezhetik a méhészek. A cukorügyben közös akció indítanak a többi egyesülettel. A Hangya szövetséget előnyös módon támogatja az egyület, az együtt működés vele hasznos, átvesszi az egyület méz és viaszértékesítését. A Hangyánál való fialtrészteljesítést tanulmányozták. A lelkészek, tanítók, tisztviselők, intelligens emberek részére méhésztanfolyamot kellett volna rendezni, amely elmaradt.

E célból a miniszteriumnál határozatot kérték, hogy az évi tanfolyamok megterhessek úgy Nagyváradon, mint Aradon és Debrecenben.

Vasady Lajos királyi tanfelügyelő az egyület meg akarja nyerni annak a gondolatnak, hogy a tanulókat is sorompóba állítsa az együleti célok érdekében. E célból átiratot fordult hozzá az egyesület nevében Niedermann Antal ügyvezető elnök.

A műhelyügyben felterjesztést írtak a miniszterhez egy 40—50 munkásról foglalkoztató kaptár és méhésztanórártó műhely létesítéséért, amelyhez gépadományt kérnek.

A méhészegylet méhésztani szakelőadókat kíván kijelölni egyes körzetekben, akik gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, előadásokat rendeznek gyakorlati bemutatókkal s apróbb felvilágosítások révén fejlesztik a méhésztudományt. E célból anyagát áldozatot is hoz az egyület. Egyedül áll az a terv az országban s ha sikerül az összes együletet megszólítani, az országos szervezés elkészítésével pedig az állami méhésztanórártó szervezete számára anyagot szolgáltat, a gyakorlati méhésztanórártó s az előzői teendőket pedig magán szívesen emeli. Ez a terv Niedermann Antal ügyvezető igazgató kezdeményezése s előrelátható teljes erkölcsi és gyakorlati sikere.

Hegedűs Károly a méhésztanórártó kezdetek ügyében szólalt fel.

Elnárolták, hogy minden csütörtökön délután 5 óra 8-ig összejönnek az egyület hivatalos helyiségében (Tisza Kálmán tér) s ott a kifüggesztett tárgyak felett megbeszéléseket folytatnak. Haronkin: egyszer ülést tartanak, amelynek tárgyait a heti üléseken megvitájták s a vidékieknek megküldik az anyagot.

Ajándékozta: Szilágyi Gábor az Országos utasnaplót, öv. Tichy Gyuláné több értékes könyvet és folyóiratot.

Niedermann Antal tálmánya.

Ülésen kívül Niedermann Antal igazgató bemutatott egy új keretmért, amely tanulmányozás és kipróbálás alatt van. Ehhez a keretmért, amely az ő tálmánya, a készlettel rakodókapitár felülkészítő, sok ügyes méhészfogást enged meg, egyes alkalmasságokon gyakorlati utasításokat vitt keretstől. Összeállítás, szerkesztés, bűbös beállítás. A bemutatott új keretmért a jelenlévő szakemberek véleménye szerint kiválóan alkalmas két egyesületi keret pótlására s valóban hivatott lesz, hogy az egyület szabványkeretmérté lehessen. Mielőtt még egyéb kaptárformák is ezen mértre elkészülnek, azokat is bemutatják, az egészről részletes ismertetést közölnek az egyület hivatalos lapjában.

A mérleg szerint az egyület bevétel 3678 korona, kiadása 426 korona 80 fillér vagyis 3246 korona 20 fillér, melyből 3000 korona a Nagyváradi Takarékpénztárban van. A számadat Szilágyi István gondnok munkája.

Divat volt a férjeket láb alól eltenni.

Az ágyai ráncsok tárgyalása.

Ez bizony nehéz ügy, fogas kérdés, ez az ágyai gyilkosság, a gyilkosságok gyűjtőhelye. Egy faluban rövid pár év alatt összegyilkolták az embereket, gyerekeket és felnőtteket. „Divat volt itt akkoriban a férjeket láb alól eltenni”, voltotta tegnap özevgy Kis F. Sándorné, az egyik tanu, aki maga is életfogytig való feyháza van itélve, mert elpusztította az urát. Ugy potyogott itt az ember, mint a légy s azt is vallja ez a rab asszony, hogy Keresztési Mari bárkit elített a láb alól 100 koronáért. Mindig keresett gyilkosokat s talált is. Rettenetes hely és rettenetes közigazgatás, mely elakarta szemét, hogy ne lássa a gyilkosságokat.

És ezek a tanúk! Mind, kiket elainte kihallgattak, a feyház levőjét hozza magával. Művészet igaz szót kihozni belőlük s érdekes hogyan tapint lelkiismeretük elevevőre Szöllőssy Gyula tanácselnök kemény keze, amikor is a legmegátalkodottabb, a főszervező Keresztési Mari is így szólal meg:

— Igen, én h-ragudtam s azt mondtam, ha nem küldenek nekem a, amit kértem, megmondom az igazat.

— És mi az igaz? — kérdi határozotlan az eddig mosolygó elnök.

— Az, hogy tudok a gyilkosságról.

Igy jutott kézbe a fonál, amely gombolyodik szépen s vezet a gyilkosságok faluján keresztül a lelkek mélyébe. Azért lehet, hogy felmentik a vádlókat, a bizonyítékok nagyon gyöngék, akik vallanak, rettenetesen rájuk tapad a vér és a bűn s az esküdt össze puha és hajlik a bűnös felé szánalma. S jönnek majd a mentőtanúk, hogy milyen jó asszony volt a vádlott.

Máté Sándor tanu, feyházban levő rab, nem tud semmit. Konokul ismétli:

— Nem tudok róla.

— Mikor beszél hit? kérdi az elnök.

Mire az eddig korlátoltnak látzó rab megszólal.

— Majd ha az árkon túl hoppon lessek, akkor beszéllek.

Rajtélyes szavak, jó lenne tudni mit takarnak.

Egy tanu így vall: Keresztési Mari meggyilkolta az urát. Igért más gyilkosságért is 100 koronát s keresett gyilkosokat.

Özevgy Kis F. Sándorné, rabasszony, életfogytigra itélt; aki megölte az urát: Az időben nemcsak az én u am helt meg, Papp Imrécé ura is, a huga ura is, Felföldi János is. Divat volt akkor Ágyán, hogy a férfiakat megmérgezték az asszonyok. Keresztési Mari igért, hogy ő el tud pusztítani embereket.

A hallgatóságon nem fut át borzalom, csak az esküdtöken, ennyi förtelen hallatára. A hallgatás ugyanis a következőkből áll: Keresztési Mari, a gyilkosbáró társaság feje, leánya Kati, a mérgekeverő gyilkos, Máté Sándor a gyilkoló gyilkos és Mózes, a teremőr, aki azon tűzödi, mit lehet venni a 200 korona ruhasszékelyből: egy mellényt és sapkát, vagy egy sapkát s egy nadrágot, vagy egy oszlopot és más semmit.

A Fischer zeneiskola II. hangversenye.

Vasárnap délután 5 órakor tartotta a Fischer Ervin féle zeneiskola II. nyilvános hangversenyét a Katolikus Körben.

Orómn el győzöttünk meg ezen alkalommal is a riválisok komoly haladásáról, mely dícséretre válik az iskola vezetőjének és tanári testületének.

A két részes osztott műsort Varró Ágnes és Lengyel Klára nyitották meg ügyes négykezes játékkal. Ullmann Renée játéka után igen szép accentussal játszott Pásztor Margit. Fejlődő tehetségével tűnt fel Rosenberg Ilona. Már fejlettebb tudásról és szép értelmezésről győzöttünk meg Belezna Ilona és Kolárszky Ersei játékaival. Petry Edith játéka nyugodt és kifejezőteljes, de trisztitása helytelen.

Mozart végtelen légy és finom muzsikáját stíluszerűen adta elő Terayci Edith, aki kitűnő talentumnak most is fényes bizonyítékát adta. Az első résznek hatalmas befejezése volt a kifogástalanul előadott 8. sz. sz. melyet Pilmann Margit, Hoványi Irén, Klein Ersei és Reichard Irén adtak elő. Wagner majestetikus Tannhäuser-melódiait két zongorán igen jól érvényesítették.

A második részt Tóth Olga nyitotta meg Raffi nehéz Rigaudon-jával, melyet férfias, erőteljes billentéssel adott elő. Rachmaninoff fellegrés szélv. zenéjét Jakab Terka adta elő, nagyobb energia kifejtésére azonban még gyenge.

Debussy fautasztikus és hipermodern „Romantikus keringő” je b6 alkalmat adott Fíber Ernának képességeinek bemutatására.

A következő számban Farnas Rószal mutatta be mindig jobban fejlődő technikáját. A felhangzó teteszényilváníás nemcsak neki szült, hanem szólt a magyar muzikának is, melynek intenzív kultiválását mindenkor igaz meggyőződéssel hangoztatjuk.

A hangverseny keretében mutatja be először kitűnő képzettségét és csillogó interpretáló képességét Tóth Boriska, az intézet jeles tanárja, a ki Chopin két kompozíciójával teljes sikert aratott.

A zongoraszámok fénypontja volt Beethoven C moll veresnye, melyet Fischer Erinné adott elő befejezett művészetével. A kitűnő művész mint pedagógus is sok tapasztalatot kapott. Második zongorán Vollessu Anna tanárnő kísérte erőteljes akkordokkal. Befejezésül a 3 szólamu r6i kar Pergolesi híres Staba Mater-ját adta Tóth Boriska tanárnő vezetésével.

A hangverseny jövedelmét az Áldozatkéesség szobor alap javára fordítják. R.

Nem lesz nullás lisztből kenyér és kalács. Tudatom a város községét, hogy 1917 június 12 től kezdődőleg a pékek fehér kenyérsütés céljából csak főzölisztet kapnak, miért is a fehér kenyérről 1 K 08 filléres ár többé nem követelhető. Az 1917 június 1-től június 15 ig szóló ár megállapításai eitérőleg a tisztán főzölisztből készült fehér kenyér árát június 12 től kezdve péküzletekben kilogrammonként 70 fillérben, viszontelárusítónál pedig kilogrammonként 72 fillérben állapítottam meg.

Tudomására hozom az összes pékeknek, hogy 1917 június 12 től kezdve fehér kenyéret és kalácsot tisztán csakis főzölisztből állíthatnak elő, mely főzölisztből készült kenyér árát péknál kilogrammonként 70 fillér, viszontelárusítónál pedig kilogrammonként 72 fillérben állapítottam meg. Aki ennek dacára másfajta lisztből kenyéret vagy kalácsot állít elő, a fentiek magasabb árát követel, kihágást követ el és az 5600—1914. B. M. sz. rendelet 1. § a alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronásig terjedhető pénzbüntetéssel sújthat. Nagyvárad, 1917 június 11-én. Lukács Odón, polgármester-helyettes.

..HIREK..

* A hadikölcsön utolsó napja. Ma van a hadikölcsönjegyzés utolsó napja. Akik tehát az utolsó napot várták a jegyzésre, ideje, hogy megmozduljanak. Ha az emberek tudnák, hogy mily jövedelmezőleg helyezik el a pénzüket, akkor hadikölcsönbe fektetnék, mert seholsem kapnak ily magas kamatot a pénzük után s ez a kamatjövödelem adómentes s biztosabb, mint a takarékpénztárak által fizetett kamatok.

A Népszövetségi Hiteleszövetkezethél ma egész nap lehet hadikölcsönt jegyezni, annak is, aki nem tagja a szövetkezefnek.

* A Bihar megyei Nemzeti Munkapárt értekezlete. Felkérjük a Bihar megyei Nemzeti Munkapárt tagjait, hogy a folyó hó 19 én tartandó pártértekezleten megjelenni sziveskedjenek. A pártértekezlet d. u. 6 órakor a Széchenyi szálloda éttermében fog megtartatni. Ugyanakkor lesz az úresedésben levő pártelnöki állásnak választási utjánai betöltése. A végrehajtó bizottság.

* Horváth Géza kérelme. Horváth Géza tb. rendőrkapitány tudvalevőleg az ellene emelt hírlapi vádak miatt elrendelt fegyelmi vizsgálat során hivatalától (elfüggesztetett) s így fizetésének csak egyharmadát kapja. Kérvényt intézett a városi tanácshoz, amlyben kéri, hogy teljes fizetését utalják ki. A városi tanács, tekintettel Horváth Géza hosszú szolgálatára, a kérelmet pártól foglalt terjeszti a csütörtöki városi közgyűlés elé.

* Fát vásárolt a város. Nagyvárad város tanácsa, tekintettel a jelen valószínűleg beálló tüze hiányára, igyekszik kellő mennyiségű fát beszerezni, hogy a város községe ne érezze a tüzelő hiányát. A tegnap tartott tanácsülésen, Komlóssy József tanácsost felhatalmazta, hogy 3500 köbméter l. oszt. tűzfát vásároljon meg a szoldebágyi erdőből. A vételár elég alacsony, tekintettel a mai fáraakra.

* A Népművelési Egyesület közgyűlése. A Bihar megyei Népművelési Egyesület vasárnap délelőtt fél 11 órakor a vármegyeházá kistermében választmányi ülést s ezt követőleg tisztújító közgyűlést tartott. Fráter Bernátás alispán elnök rövid szavakban megnyitván az ülést. Réz Mihály tükár felolvasta az egyesület 1916 évi működéséről szóló jelentést, majd egyhangúlag elfogadták az 1917 évi költségvetést. Várady István indítványára elhatározták, hogy az egyesület az elkérendő Szent László tiszmben az elcsott tanítók árvái és özvegyei javára hangversenyt rendez, amelyen való közreműködésre felkéri Szeghalmy Sándor teritót, aki mint volt tényleges katona a fronton érdekes vethető képeket készített az ellenség dulta vidékekről. A választmányi ülést tisztújító közgyűlés követte, amelyen a régi tisztviselők választatának meg. A választmányba új tagokul megválasztották Száhlender Károlyt, valamint Lánosz József és Borsos József tanítókat.

* Hilf László kitüntetése. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Hilf László 4. honvédegyalogságbeli tartalékos hadnagyot az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a legfelsőbb díjazó elismeréssel tüntette ki Hilf Lászlót, ispank kitűnő tollu munkatársát jól ismeri a község, a háboru alatt már többször kitüntették vitézségéért: tulajdonosa a nagy és kis eszt vitézségi érdemeknek.

* Eljegyzés. Tachvári és Irtkeői Tahy Pál dr. dandárbírószági vezető eljegyzte Csathó Elzuskát Szászvágyban.

* A Sztarill-féle részvény-társaság tőkeemelése. Vasárnap d. u. tartotta közgyűlést a Sztarill féle részvénytársaság Halász Gyula plébános elnöksége alatt. A közgyűlésen elhatározták, hogy az alapítókét 20 000 koronára lebelegyezik s egyúttal 100,000 K né értékű új részvény kibocsátásával, melynek jegyzésére a régi részvényeseknek elsőbbségük van, 120,000 koronára felemelik. Új igazgatószági tagnak megválasztották Juricskay Berns városi tanácsost.

* A rotációs újságpapir forgalmának szabályozása. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a k. r. k. m. kir. miniszter az 27108—1917. sz. leiratával megküldötte a rotációs újságpapir forgalmának újabb szabályozásáról szóló rendelet értelmezését. Nagyvárad 1917 június hó 17. A nagyvárad kereskedelmi és ipar kamara: Schwartz Vidor s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. tükár.

* A városi konyha étlapja. Tudatom a város községévé, hogy a Sztaróvessky utcai városi konyha heti étlapja a következő: kedd: lebbencsleves, sir érpescsénye, sponóifőzelék, turótsószt, szerda: k6 ménymagosléves, savanyuburgonya, túber tojással, daralaska, csütörtök: savanyuleves, sertéspecsenye, kásafőzelék, piskótátészta, péntek: kockatésztaleves, sóskafőzelék, hurka, tepertőspogács, Szombat: babléves, sertéspescsenye, paprikásburgonya, diótorla. A Körös-utcai városi konyha heti étlapja pedig a következő: kedd: májleves, salátafőzelék, sertésült feltét, szerda: sóskaleves, turómetélt, csütörtök: reszelttésztalesves, padluka főzelék, béciszelet feltét, péntek: daraléves, mákoslaska, szombat: k6 ménymagosléves, zöldborsó főzelék, sertésült feltét. Nagyvárad, 1917 június 11 én Lukács Odón polgármester-helyettes.

* Olcsó árak a Solymosi-féle képkiallításon. A Solymosi kiállítás tulajdonosa ezúton tudatja a képzőművészet iránt érdeklődő értelmiséggel, hogy tekintettel ama körülményre, hogy a MAV vonalain ezúttal a toheraszállítás s így anyagának Nagyváradról való elszállítására elháríthatatlan akadályokba ütközik, megmaradt lépelt minden elfogadható áron eladja. A kiállítás most a 60 fillér belépődíjért tekinthető meg, mely összeg az Áldozatkéesség szobor alap javára fordítandó.

* A Püspökfürdő uszodájáról írják nekünk. Magárcsak a fűdő uszodomestere: Tóthy István s az uszodások megkezdődtek. Van homok és napfény, a víz kristálytiszt, a hőfok 25 fok, nem csoda ha naponta 4—500 ember fürdik a folyton megújuló vízben. Komzsik atya készítje pedig elöbrangu, a hangulat új, kedves, itt minos zsibvásár, pófésskedés, hangos beszélgetés, délutáni vezetés, a Püspökfürdő n üvelt község fürdője.

* Elsőrendű hántott vargafazerdei métere huqz korona a Szent-aleki erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve Fautalványok Mertz János-börkereskedésben, vagy a megbízotnál az erdőben

Főreálban érettségizett felvéte líre javítóra és magánvizsgára előkészít; levelező és parlamenti egy-sírást tanít. Felvilágosítást csakis délutánonként 7 órától kezdve. Dr. Váradi Zsigmond-utca 23.

* **Eladó** Bethlen és Kaszárnya-utca sarkán egy italméréssel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár Rt. Nagyvárad, Bémer tér 2.

* **Kiadó** Rimanóczy-utca 11. sz. házban bejárattal az Ezredévi emléktér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky utca.

* **Cukorka és csokoládé ajánlat** helybéli és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 nápolyi tábiás csokoládé, leaszemény, piskóta, színes krumplicukor, kávécréme, desszertbonbonok, savanyu karamellek erős kolombia 16., 32. és 140 gelék 140 fondant, dobozos selyem és többféle savanyu cukorkák. 140 csodaszép csokoládés rumbonbont 140. Hartvig cukorkák. ASZÓDI Kossuth-utca Sas-palota. Vidékre szétküldés vasuton és postán.

* **Egy ór és szobakezelőnő** a Fekete-Sas épület irodájában felvétetik. Jelentkezhetni délután.

* **10 butorozott utcai szoba.** A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy égyas szoba havonként 50 korona, két égyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelőnő. Telefon 14-00.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: Sabincók elsrblása (Nyáray Antal felléptével.)
Szerda: Az élőhalott (Nyáray Antal felléptével.)
Csütörtök: Az élőhalott (Nyáray Antal felléptével.)
Péntek: Cigányprimás. (Nyáray Antal bucsufelléptével.)
Szombat délután: Három a kislány.
Szombat este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Mánás Miska.
Vasárnap este: Disszidálás (az Aldeozat-készség szobra településének szikmából.)

Nyárai Antal vendég-szereplései.

Nyárai Antal, a színművészetnek ez a páratlan elakítóképesseégű művésze tegnap Nagyváradra érkezett, hogy ma este kezdje meg a Szilgigeti színházban négy napra tartó vendégszereplését.

A színházi hétnek ez a négy estje kétségtelenül kimagasló eseménye, amelyet a közönség legmélyebb érdeklődésével fogad, hiszen hosszú idő után a diadalok egész sorozatával övezetten, egy régi kedvence tér vissza néhány estére a nagyvárad színpadra.

Ma, kedden este a Sabincók elsrblása színi Rottguy Fridolinját játssza Nyárai, szerdán pedig Tolstoj Leó élőhalottjának címszerepét játssza.

Az élőhalott az orosz színpadi irodalomnak egyik eprebelés alkotása, amelynek mindsa jelen rejte Tolstoj mely életfilozófiájának sománya.

Nyárai Antal parádés szerepet választott és amikor Tolstoj Leó élőhalottjának Nagyváradon való bemutatására alkalmas színterrel, az amblió is vesérelte, hogy speciálisan a nagyvárad közönségnek mutatkozzék be egyik legkiválóbb szerepében.

Ugyanabban a szerepben lép fel a vendégművésztársulatban is.

Pénteken Nyárai Antal a Cigányprimás címszerepében fejzi be vendégjátékát és ez alkalommal olyan alakítást hoz a váradi közönségnek, amelyről hazájában közölték a lapok Bécsben, ahol Rész Palli Nyárai Antal kreálta.

APOLLÓ mozgó-színház
 Kedden
Homunculus V. rész.
 dráma 4 felv.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VIGADÓ mozgó-színház
 Kedden
Mely Gerő
 vendégszereplése.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

UKANIA mozgó-színház
 Kedden
A nászj
 dráma 3 felv.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1:50
Borospalack csiszolt üvegből	1:50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1:—
Teáscsésze színes finom porcellán	1:80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2:50
Kávésbögre emlék felirással	—70
Fali sőtartó majolika fedéllel	2:50
Majolika vizeskancsó színezéssel	8:—
Teáskészlet aranyozással	10:—
Kávéskészlet aranyozással	10:—
Feketéskészlet aranyozással	10:—
Mosdókészlet felszerelve	12:—
Ebédőkészlet aranyozással	40:—
Vizeskészlet színes aranyozással	4:—
Boroskészlet színes aranyozással	4:—
Söröskészlet színes aranyozással	4:—
Tészta készlet finom majolika	5:—
Befőtteskészlet 6 személyre	4:—

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárúk.

Répkerepezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám 372.

Főzárkésztő: **Dr. FRÜGGE ALADÁR**
 Feladó szerkesztő: **PAPP KÁROLY**

Meghívás

a „Nagyvárad-Belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság” részvényeseinek 1917. évi június hó 14 én d. e. 8 1/2 órakor Nagyváradon, a Nagyvárad városi vasut helyiségeiben (Vár-tér 2. sz.) tartandó

évi rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1916. évi működéséről és az üzlet eredményéről.
  2. Az 1916. évről felállított zárószámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és javaslat az üzleti nyereség hováfordítására iránt.
  3. A felügyelő-bizottság jelentése az 1916. évi ügykezelés, számadás és mérleg megvizsgálásáról, valamint az igazgatóságnak az üzleti felelősség hováfordítására vonatkozó indítványáról, továbbá az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti javaslat.
  4. Igazgatósági tagok választása.
  5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
- Nagyvárad, 1917. május hó.

Az Igazgatóság.

* **Kiadó** Rimanóczy-utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

Részvény kicserélési felhívás!

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár nagyvárad pönztintézetnek folyó évi május hó 3 án és a Belényesi Takarékpénztárnak folyó évi április 17 én megtartott közgyűlései folytán a Belényesi Takarékpénztár belolvadva az Egyesült Bank és Takarékpénztárba, a Belényesi Takarékpénztár eddigi cége megszűnik és működését ezantul mint az Egyesült Bank és Takarékpénztár belényesi fiókja fogja folytatni.

Ennek folyományaképen a Belényesi Takarékpénztár részvényei be fognak oszrol tetni az Egyesült Bank és Takarékpénztár részvényeire akként, hogy minden 5. drb Belényesi Takarékpénztári részvény helyébe 4 drb Egyesült Bank és Takarékpénztári részvény fog adadni, melyből az utóbbi intézet legutóbb megtartott közgyűlésén 2000 darab egyenként 400 korona névértékű új részvény kibocsátását határozta el 470 korona árfolyamon.

A Belényesi Takarékpénztár részvényesei tehát felhívtnak, hogy a birtokukban levő Belényesi Takarékpénztári részvényeket az összes le nem járt részvényekkel a kicserélés eszközése végéig folyó év július 30 ig, vagy a Belényesi Takarékpénztár által Belényesen, vagy az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál Nagyváradon, (Bémer tér 4.) beszoigaltatni sziveskedjenek.

A beszoigaltatandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítani ohajtnák.

A beszoigaltatott részvényekről ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltatni, melyk ellenében a végleges részvények későbbi, külön hirdetményben ismertetendő időpontban fognak kiadatni.

Önkéntes árverés.

A kisszántói volt báró Königs-
warter féle kastélyban levő összes
ingóságok f. évi június hó 14-én
d. e. 10 órakor, Kisszántón megtar-
tandó hatósági önkéntes nyilvános
árverésen értékesítettnek.

Eladás alá kerülnek elsőrangú
szobabutorok, szőnyegek, függönyök,
konyhabutorok, edények és más
lakberendezési tárgyak, egy billiard
asztal golyókkal és felszereléssel,
egy gummikerekű elegáns batár, ló-
szerszámok, egy gőzgép, 2 dynamó,
egy víznyomó gép, disznóvénnyek,
pálmák stb.

Az ingóságok a helyszínen megte-
kinthetők, részletes felvilágosítás pedig

**dr. Barna Miklós nagy-
váradai ügyvédnél** (Zöldfa-u. 1.)
nyerhető.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánsként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
Kolozsvári-utca 62.

* **Kiadók** az Erzsébetvárosban lévő új
földvár utca házban két szobás lakások mellett
helyiségekkel augusztus 1 re. Értekezni lehet
3-ik épületben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

fűszer, csemege és cukorka nagykereskedő,
Kossuth-u. Sas-palota. Telefon 635.

Ajánlok nagyban: kecskeméti gyümölcs
keksz és dolcokban, téli szalámit,
rindkivétel nagy választék italoktan ko-
nyak, rum, szilvórium, apró, tőkölly,
likörök és barack párlat, tokaji borok,
továbbá Windischgrätz, Donozsi és
Andrényi-féle borok, diar a sóstörzsesz,
mogyoró mészola, feltört dió és létező min-
dentéle csokoládé 140 áru és cukorkák.

Valódi málna és citrom szörp. 1/2 kilós
kecskeméti zseri érkezik 1000 füveg
nagy és kicsinyben.

Mindenféle vidéki megrende-
léseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb
anyagokból van összeállítva, mi-
nőségre és hatásaira nézve felül-
mulja az összes forgalomban
levő készítményeket. Kétféle
minőség van nappali és esteli
használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

**Alabástrom
pipere szappan.**

Legtisztább, legfinomabb nö-
vényi zsirokból van összeállítva.
Teljesen lugmentes, mivel az
alabástrom szappan tiszta Lano-
linnal van tulzsírosítva, a miért
is az arcot nem marja, nem
csipi, hanem az arcot üdévé,
puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

(Városháza mellett.)

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádigos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be

Nagypiac-tér, Kugler és Andrényi
palota. Telefon 10-13. szám.
Megrendelések pontosan kimérve,
kiváratra házhoz szállítatnak.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbeté-
ket könyvecskékre és
folyószámlára s azt elő-
nyösen kamatoztatja.
Leszámitol váltókat.
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálog-
kölcsonöket törleszté-
sekre. Előleget ad érték-
papirokra.